

Ursula K. Le Guin

LES TOMBES D'ATUAN

Llibre segon del cicle de Terramar

Traducció de Blanca Busquets

Raig verd
editorial

Primera edició, 2.000 exemplars: setembre 2020

Títol original: *The Tombs of Atuan*

Copyright © 1971 by Ursula K. Le Guin

Copyright Renewed © 1996 by the Inter-Vivo Trust for the Le Guin Children

Publicat d'acord amb International Editors Co' i Curtis Brown, Ltd.

«Els drets morals de l'autora estan protegits»

© d'aquesta edició, Raig Verd Editorial, 2020

© de la traducció de l'anglès, Blanca Busquets

© de la fotografia de l'autora: Marian Wood Kolisch

© de les il·lustracions: Agustín Comotto

© de les il·lustracions del mapa de Terramar: Jordi Guxens

© de la il·lustració de les ones de la coberta i el mapa: Franzi draws a Adobe Stock

Disseny de la coberta: Tono Cristòfol

Producció editorial: Víctor Sabaté

Correctora: Xantal Aubareda

Publicat per Raig Verd Editorial

Gran Via de les Corts Catalanes, 514, 1r 7a, Barcelona 08015

www.raigverdeditorial.cat   @Raig_Verd RaigVerd

Impressió: Estugraf

ISBN: 978-84-17925-28-4

Dipòsit legal: B 12078-2020

THEMA: FM, FMB, FB

Imprès a Espanya - *Printed in Spain*

La traducció d'aquest llibre es regeix pel contracte tipus proposat per ACE Traductores.

Raig Verd Editorial forma part de l'associació d'editorials independents

El FSC facilita el desenvolupament d'estàndards, garanteix el seguiment dels projectes forestals i protegeix la marca registrada FSC perquè els consumidors puguin optar per productes que provenen de boscos ben gestionats. A més, garanteix que totes les transformacions de paper a la cadena de valor d'un llibre es realitzen per empreses certificades amb l'FSC: tant els fabricants de la pasta de paper com els fabricants del paper, les impremtes i les encuadernacions.

Un cop llegit el llibre, si no el vols conservar, el pots deixar a l'abast d'altres, passar-lo a un company de feina o un amic a qui pugui interessar. En el cas de voler llençar-lo (cosa impensable), fes-ho al contenidor blau de reciclatge de paper.

L'editorial expressa el dret del lector a la reproducció total o parcial d'aquesta obra per a ús personal.

Per a la pèl-roja de Telluride

PRÒLEG

—Torna a casa, Tenar! Torna a casa!

A la vall profunda, a la llum del crepuscle, les pomeres estaven a punt de florir; aquí i allà, entre l'ombra de les branques, alguna flor primerenca s'havia obert, rosada i blanca, com una estrella esmorteïda. Entre les rengleres del verger, sobre l'herba espessa, nova i humida, la nena corria per la joia de córrer; en sentir que la cridaven no va acudir a l'acte, sinó que va fer un llarg cercle abans de girar-se altra vegada cap a la casa. La mare l'esperava a la porta de la cabana amb la llum del foc al darrere i va contemplar la figura minúscula que corria i belluguejava com un plomall de card arrossegat pel vent, sobre l'herba cada cop més fosca de sota els arbres.

Vora la cantonada de la cabana, el pare, que rascava el fang sec enganxat a una aixada, va dir:

—Per què permets que se t'enderïi el cor amb aquesta nena? Vindran a emportar-se-la el mes que ve. Per sempre. Bé podríem donar-la per morta i oblidar-nos de tot plegat. De què serveix que t'aferris a allò que has de perdre? No ens val per a

res. Si ens paguessin res per quedar-se-la, ja seria alguna cosa, però no ho faran. Se l'emportaran i s'ha acabat.

La mare no va respondre, observant la nena, que s'havia aturat per mirar cap amunt, per entre els arbres. Sobre els turons alts i els vergers, l'estrella del capvespre brillava amb una claror penetrant.

—No és nostra, no ho ha sigut des que van venir i ens van dir que havia de ser la Sacerdotessa de les Tombes. Per què no ho pots veure, això? —La veu de l'home era aspra a causa del to queixós i amarg—. En tens quatre més. Es quedaran aquí i aquesta no. No t'hi il·lusionis. Deixa-la anar!

—Quan sigui el moment —va dir la dona—, la deixaré anar. —Es va inclinar per rebre la nena, que arribava corrent amb els peuetes descalços i blancs pel terra fangós, i la va prendre en braços. En tombar-se per entrar a la cabana, va abaixar el cap i va fer un petó als cabells de la petita, que eren negres; els seus cabells, en canvi, sota el centelleig del foc, eren rossos.

L'home va romandre fora, amb els peus també descalços i freds sobre la terra, mentre el cel serè de primavera s'enfosquia sobre seu. En la penombra, se li veia la cara plena de dolor, un dolor sord, feixuc i colèric que no podria expressar mai amb paraules. Al final, es va encongir d'espatlles i, seguint la seva muller, va entrar a l'estança il·luminada pel foc on ressonaven les veus de la quitxalla.

LA DEVORADA

Una trompa va xisclar i va callar. El silenci que la va seguir només el va sacsejar el soroll de molts passos que anaven al compàs d'un timbal que sonava suau, al ritme del batec lent d'un cor. A través d'esquerdes del sostre del Palau del Tron, i de bretxes entre les columnes on tota una secció de paredat i de rajoles s'havia esfondrat, brillaven els raigs decantats d'un sol tremolós. Passava una hora de l'alba. L'aire era plàcid i fred. Les fulles mortes de les males herbes, que s'havien esmunyit a la força entre les lloses del terra de marbre, estaven gebrades i cruixien en enganxar-se als hàbits llargs i negres de les sacerdotesses.

Avançaven de quatre en quatre per la vasta sala, entre files dobles de columnes. El tambor sonava monòton. Ningú no parlava, ningú no mirava. Les torxes que portaven unes noies de negre cremaven sota els raigs de sol amb una llum roja que s'activava en els intervals de penombra. A fora, a les escales del Palau del Tron, hi havia els homes: guàrdies, trompetistes, tamborers; només les dones havien travessat les grans portes, vestides amb colors foscos i encaputxades, caminant a poc a poc de quatre en quatre cap al tron buit.

Van arribar dues dones, altes i amenaçadores amb la seva roba negra, una de prima i rígida, l'altra, corpulenta, es balancejava amb cada passa. Entre totes dues hi havia una nena d'uns sis anys. Vestia una camisa llarga, recta i blanca. Tenia el cap, els braços i les cames nus, i anava descalça. Semblava petitíssima. Les dues dones es van aturar davant dels graons que pujaven fins al tron, on les altres les esperaven formant unes fileres fosques. Van empènyer la nena un xic cap endavant.

Feia l'efecte que el tron, sobre la plataforma elevada, estava encortinat a banda i banda amb uns tels de negror immensos que penjaven de l'obscuritat del sostre; si, en efecte, es tractava de tels o només d'ombres més denses, era una cosa que l'ull no arribava a distingir. El tron mateix era negre, descomunal, i els braços i el respalller resplendien amb la lluïssor apagada de pedres precioses o d'or. Si algú s'hi hagués assegut, hauria semblat un nan; no era de dimensions humanes. Estava buit. Només l'ocupaven les ombres.

Sola, la nena es va enfilear per quatre dels set graons de marbre amb vetes vermelles. Eren tan amples i alts que havia de plantar tots dos peus en cada graó abans d'emprendre el següent. Al del mig, just davant del tron, hi havia un gran bloc de fusta basta amb una cavitat a la part superior. La nena es va agenollar i va ficar el cap dins la cavitat, girant-lo una mica. Va restar de genolls, sense moure's.

De sobte, una figura abillada amb una toga de llana blanca cenyida a la cintura va emergir de les ombres de la dreta del tron i va baixar els graons fins a la nena. Portava la cara coberta de blanc. Empunyava una espasa d'acer polit d'un metre i mig. Sense cap paraula ni vacil·lació, va aixecar l'espasa, que subjectava amb totes dues mans, per sobre del coll menut de la nena. El tambor va deixar de sonar.

Quan la fulla va atènyer la cúspide i hi va oscil·lar un instant, una figura vestida de negre va irrompre des de l'esquerra del tron, va baixar les escales d'un salt i, amb braços més esvelts,

En silenci i arrossegant els peus, la processó es va refer i es va allunyar del tron cap a l'est, en direcció al quadrat lluminós i distant de l'entrada. A tots dos costats, les columnes dobles i gruixudes, com els panxells d'unes cames pàl·lides i colossals, s'alçaven fins a la foscor del sostre. Entre les sacerdotesses, i ara tota de negre com elles, hi caminava la nena, trepitjant amb els peuetes descalços i amb solemnitat les herbes gebrades i les lloses glaçades. Quan els raigs de sol s'escolaven pel teulat en ruïnes i centellejaven davant seu, ella no alçava la mirada.

Uns guàrdies mantenien les grans portes obertes de bat a bat. La processó negra va sortir a la llum escassa i freda i al vent de les primeres hores del dia. El sol enlluernava, flotava sobre la vastitud de l'est. A l'oest, les muntanyes n'atrapaven la llum groga, tal com feia la façana del Palau del Tron. Els altres edificis, més avall del turó, encara estaven sumits en una ombra porprada, excepte el Temple de la Divina Germandat, situat enfront, sobre una lloma petita: la coberta, acabada de daurar, reflectia el dia amb esplendor. Les sacerdotesses, en una filera negra i de quatre en quatre, descendien la sendera sinuosa del Turó de les Tombes i, llavors, es van posar a entonar un cant en veu baixa. Era una melodia de només tres notes, i la paraula que repetien un cop i un altre era tan antiga que havia perdut el significat, com un rètol que aguanta quan el camí ja ha desaparegut. Un cop i un altre cantaven aquella paraula buida. Durant tot el dia de la Restauració de la Sacerdotessa es va sentir el cant tènue de les veus femenines, com un brunzit sec i in-esgotable.

Van menar la nena de cambra a cambra, de temple a temple. En un dels llocs li van posar sal a la llengua; en un altre, es va agenollar de cara a l'oest mentre li tallaven els cabells i els hi untaven amb oli i vinagre perfumat; en un altre, es va estirar sobre una llosa de marbre negre darrere d'un altar mentre unes veus agudes corejaven un lament per als morts. Ni ella ni cap de les sacerdotesses va menjar res ni va beure aigua aquell dia.

Quan l'estrella del capvespre es va pondre, van ficar la nena al llit, despullada entre unes mantes de pell d'ovella, en una habitació on no havia dormit mai abans. Era en una casa que havia estat tancada amb pany i clau durant anys, i que no havien obert fins aquell dia. L'habitació era més alta que llarga i no tenia finestres. Feia una pudor de mort, estancada i viciada. Les dones silencioses la van deixar allí, en la foscor.

La nena es va quedar quieta, ajaguda tal com l'havien col·locat. Tenia els ulls molt oberts. Va restar ajaguda d'aquella manera molta estona.

Aleshores, va veure una llum que tremolava reflectida a la paret alta. Algú s'acostava a la sorda pel passadís, tapant una espelma de jonc amb la mà per tal que no fes més llum que una lluern. Un xiuxiueig ronc:

—Ei, ets aquí, Tenar?

La nena no va contestar.

Un cap va aparèixer a l'entrada, un cap estrany, calb com una patata pelada, i del mateix color groguenc. Els ulls també eren com els d'una patata, marrons i diminuts. El nas es veia esquifit entre les galtes massisses i planes, i la boca era una clivella sense llavis. La nena va fitar aquell rostre sense bellugar-se. Amb uns ulls grossos, foscos i de mirada fixa.

—Ei, Tenar, puceta meva, eres aquí! —La veu era ronca, aguda com la d'una dona, però no era de dona—. No hauria de ser aquí, jo, el meu lloc és a fora, al porxo, és allà on vaig. Però havia de comprovar com estava la meva petita Tenar, després d'aquest dia tan llarg, ei, com està la meva pobra puceta?

Se li va apropar, silenciós i fornit, i va allargar la mà com si li volgués allisar els cabells.

—Ja no soc la Tenar —va dir la nena, alçant els ulls per mirar-lo. La mà es va aturar; no va tocar-la.

—No —va fer ell al cap d'un instant, murmurant—. Ho sé. Ho sé. Ara ets la petita Devorada. Però jo...

Ella no va dir res.

LA MURALLA AL VOLTANT DE L'INDRET

En créixer, va perdre tots els records de la mare, sense ser conscient que els havia perdut. Aquella era la seva terra, l'Indret de les Tombes; sempre havia sigut la seva terra. Només a vegades, als vespres llargs de juliol, admirant les muntanyes de ponent, àrides i lleonades sota la resplendor de l'ocàs, recordava un foc que cremava en una llar, temps enrere, amb la mateixa llum clara i groga. I alhora li venia la memòria d'uns braços que l'estrenyien, cosa que era estranya, perquè allà quasi no la tocaven mai; i la memòria d'una olor agradable, la fragància de cabells acabats de rentar i esbandits amb aigua aromatitzada amb sàlvia, uns cabells rossos i llargs, del color del crepuscle i de la llum del foc. Era l'únic que li quedava.

Sabia molt més del que recordava, és clar, perquè li havien explicat tota la història. A set o vuit anys, quan començava a preguntar-se qui era en realitat aquella persona anomenada «Arha», havia anat a buscar el seu guarda, en Manan, i li havia dit:

—Explica'm com em van escollir, Manan.

—Oh, ja ho saps tot això, petita.

I de fet sí que ho sabia; la Thar, la sacerdotessa alta i de veu seca, li ho havia repetit fins que s'havia après les paraules de cor i, llavors, les va recitar:

—Sí que ho sé. Amb motiu de la mort de la Sacerdotessa Única de les Tombes d'Atuan, les cerimònies d'enterrament i de purificació se celebren, segons el calendari lunar, en menys d'un mes. Després, algunes de les Sacerdotesses i dels Guardes de l'Indret de les Tombes es posen en camí, travessen el desert i recorren les ciutats i els pobles d'Atuan, cercant i inquirint. Busquen la nena nascuda la nit de la mort de la Sacerdotessa. Quan la troben, esperen i observen. La nena ha de ser de ment i de cos sans i, en la creixença, no pot patir raquitisme, ni la verola, ni cap deformitat, ni tampoc quedar-se cega. Si arriba sense tares a l'edat de cinc anys, aleshores se sap del cert que el cos de la nena és el cos nou de la Sacerdotessa morta. La presenten davant el Rei Déu a Awabath, la porten aquí, al Temple, i la instrueixen durant un any. En acabar l'any, la menen al Palau del Tron i restitueixen el nom de la nena a aquells que són els seus Senyors, els Sense Nom: perquè ella és la sense nom, la Sacerdotessa Sempre Reencarnada.

Això era, paraula per paraula, el que la Thar li havia explicat, i no havia gosat mai demanar-li ni una paraula més. Aquella sacerdotessa tan magra no era cruel, però tenia un caràcter fred i vivia segons una llei de ferro, i l'Arha la temia i la respectava. A en Manan ni el temia ni el respectava, tot al contrari, i sovint li ordenava:

—Vinga, digue'm com em van escollir *a mi!* —I ell li ho repetia:

—Vam marxar d'aquí, vers el nord i l'oest, el tercer dia de lluna creixent; perquè l'Arha-que-fou havia mort el tercer dia de la lluna anterior. I, primer, vam anar a Tenacbah, que és una gran ciutat, malgrat que els que les han visitat totes dues diuen que, comparada amb Awabath, sembla una puça al costat d'una vaca. Però, per mi, és prou gran, hi deu haver unes mil cases a

Tenacbah! Tot seguit, vam anar a Gar. Però en aquelles ciutats no hi havia ningú que hagués parit cap nena el tercer dia de lluna del mes anterior; havien nascut alguns nens, però els nens no fan al cas... Així que ens vam endinsar a la regió montuosa del nord de Gar, i ens vam dirigir a les ciutats i als pobles. Soc d'allà, jo. Vaig néixer en aquells turons, on corren els rius i la terra és verda. No en aquest desert. —La veu ronca d'en Manan adoptava un to estrany quan ho deia, i els ulls diminuts se li amagaven entre els plecs; acostumava a callar un instant i, al final, continuava—: Vam localitzar tots els pares de criatures nascudes els darrers mesos i hi vam parlar. I alguns ens mentien: «Oh, sí, sens dubte, la nostra nena va néixer el tercer dia de lluna!». Perquè la gent pobra, saps, a vegades s'alegra de poder desprender's de les nounades. I n'hi havia d'altres que eren tan pobres i que vivien en cabanes solitàries a les valls d'entre els turons, que no portaven el compte dels dies i amb prou feines sabien com mesurar el pas del temps, de manera que no podien dir amb seguretat quant feia que havia nascut el nadó. Nosaltres sempre acabàvem descobrint la veritat, indagant sense descans. Però era una tasca lenta. Per fi, vam trobar una nena, en un llogaret de deu cases, a les valls de vergers de l'oest d'Entat. Vuit mesos tenia, el temps que feia que la buscàvem. Però havia nascut la nit que la Sacerdotessa de les Tombes havia mort, abans que passés una hora del decés. I era una criatura ben bufona, que s'asseia a la falda de la mare i ens observava amb uns ulls brillants a tots, amuntegats en l'única habitació de la casa com ratpenats en una cova! El pare era un home pobre. S'encarregava de les pomeres del verger d'un ric i no posseïa res més que cinc fills i una cabra. Ni tan sols la casa era seva. Així que estàvem apilats en aquella estança i, per com les sacerdotesses es miraven la petita i per com parlaven les unes amb les altres, es percebia que creien que havien trobat la Reencarnada. I la mare també ho percebia. Subjectava la nena i no va dir ni una paraula. Bé, doncs, l'endemà vam tornar-hi. I ves per on! La criatureta d'ulls brillants

estirada en un bressol de joncs plorant i xisclant, i el cos cobert de faves i d'erupcions vermelles de la febre, i la mare gemegant més fort que la petita: «Oh, oh! Els Dits de la Bruixa han tocat la meva nena!». Així ho va dir; es referia a la verola. Al meu poble també li deien els Dits de la Bruixa, a la verola. Però la Kossil, que ara és la Summa Sacerdotessa del Rei Déu, es va apropar al bressol i va agafar la criatura. Els altres havien reculat, i jo amb ells: no crec que la meua vida tingui un valor gaire alt, però, qui s'atreveix a entrar a una casa on hi ha verola? Però ella no es va espantar, ella no. Va alçar la nena i va dir: «No té febre». Es va mullar el dit amb saliva i va fregar les marques vermelles, que es van esborrar. Només eren suc de baies. Aquella pobre mare beneïta s'havia pensat que ens enganyaria i es quedaria la nena! —En Manan va riure amb ganes explicant-ho; la cara groga pràcticament no va canviar, però li vibraven els costats—. Aleshores, el marit li va pegar, perquè temia la ira de les sacerdotesses. I nosaltres aviat vam tornar al desert; però, cada any, algú de l'Indret anava al poble d'entre els vergers de pomeres per veure com estava la nena. Van passar cinc anys i, llavors, la Thar i la Kossil van emprendre el viatge, amb els guàrdies del Temple i amb soldats de casc roig que el Rei Déu havia enviat perquè les escortessin i les protegissin. I van portar la nena aquí, perquè es tractava veritablement de la Sacerdotessa de les Tombes reencarnada, i és aquí on ha de ser. I qui era aquesta nena, eh, petita?

—Jo —va respondre l'Arha, esguardant la llunyania com per distingir alguna cosa que no arribava a albirar, alguna cosa fora de la vista.

Un cop va preguntar:

—Què va... fer la mare, quan van anar a emportar-se la nena?

Però en Manan no ho sabia; no havia acompanyat les sacerdotesses en aquell últim viatge.

I ella no ho recordava. De què servia recordar? S'havia esvaït, tot allò. I ella havia arribat al lloc on havia de ser. De tot el món, només coneixia un lloc: l'Indret de les Tombes d'Atuan.

El primer any havia dormit al gran dormitori amb les altres novícies, nenes d'entre quatre i catorze anys. Fins i tot aleshores, dels Deu Guardes, en Manan ja havia estat designat com el seu guàrdia particular, i el catre de la nena havia estat en una alcova petita, una mica separada del dormitori principal, llarg i de bigues baixes, de la Casa Major, on la resta de nenes esclafien a riure i xiuxiuejaven abans d'adormir-se, i badallaven i es trenaven els cabells les unes a les altres en la llum grisa del matí. Des que li havien pres el nom i s'havia convertit en l'Arha, dormia sola a la Casa Petita, al llit i a la cambra que serien el seu llit i la seva cambra fins al final de la seva vida. Aquella casa era seva, la Casa de la Sacerdotessa Única, i ningú no hi podia entrar sense que li ho permetés. Quan encara era força petita, gaudia sentint com la gent trucava amb submissió a la porta, i els contestava: «Podeu entrar», i li molestava que les dues Summes Sacerdotesses, la Kossil i la Thar, donessin per descomptat que els ho permetia i entressin a la casa sense trucar.

Se succeïen els dies, se succeïen els anys, tots iguals. Les nenes de l'Indret de les Tombes ocupaven les hores assistint a classes i aplicant-se a diverses disciplines. No jugaven a res. No hi havia temps per a jocs. Estudiaven els cants sagrats i les danses sagrades, les històries de les Terres de Kargad i els misteris del déu al qual estiguessin consagrades: el Rei Déu, que governava a Awabath, o els Bessons, Atwah i Wuluah. De totes elles, només l'Arha aprenia els ritus dels Sense Nom, i els hi ensenyava una sola persona, la Thar, la Summa Sacerdotessa dels Déus Bessons. Això l'apartava de les altres durant una hora o més cada dia, però, com elles, dedicava la gran part de la jornada simplement a treballar. Aprenien a filar i teixir la llana dels ramats, i a conrear, collir i preparar el menjar quotidià: llenties, fajol —que molien per obtenir-ne sèmola grossa i cuinar farinetes o per obtenir-ne farina i fer pa àzim—, cebes, cols, formatge de cabra, pomes i mel.

El millor que et podia passar era que et deixessin anar a pescar al riu d'aigües tèrboles i verdes que creuava el desert, a quasi

un quilòmetre al nord-est de l'Indret; així, podies agafar una poma i un pa fred de fajol per dinar i estar-te el dia sencer asseguda sota la llum seca del sol, entre el canyar, admirant com fluïa l'aigua pausada i verda i com les ombres dels núvols canviaven a poc a poc de forma sobre les muntanyes. Però si xisclaves d'emoció quan la llinya es tensava i treies un peix pla i relluent que queia a la riba, ofegant-se a l'aire, la Mebbeth et solia xiular com un escurçó: «Calla, ximpleta escandalosa!». La Mebbeth, que servia al temple del Rei Déu, era una dona morena, encara jove, però dura i tallant com l'obsidiana. La pesca era la seva passió. T'havies d'entendre amb ella i no obrir boca, o no se t'emportaria més a pescar; i llavors, no tornaries al riu, excepte per anar a buscar aigua a l'estiu quan els pous s'assecaven. Era una feina pesada, caminar aquell quilòmetre fins al riu, amb una calor blanca i abrusadora, omplir les dues galledes penjades al collader i, a continuació, emprendre la pujada tan ràpid com poguessis cap a l'Indret. Els primers cent metres eren fàcils, però llavors les galledes començaven a pesar, el collader et cremava a les espatlles com una barra de ferro roent, la llum t'encegava quan es reflectia al camí ressec, i cada pas era més difícil i lent. Finalment, arribaves a l'ombra fresca del pati del darrere de la Casa Major, vora l'hort, i buidaves les galledes dins la cisterna enorme amb una esquitxada. I tot seguit, havies de donar la volta i fer-ho una vegada, i una altra, i una altra.

Dins el recinte de l'Indret —aquest era l'únic nom que tenia o necessitava, perquè era el més antic i el més sagrat de tots els indrets de les Quatre Terres de l'Imperi de Kargad—, hi vivien unes dues-centes persones, i hi havia molts edificis: tres temples, la Casa Major i la Casa Petita, les dependències dels guardes eunucs i, a prop, fora de la muralla, la caserna dels guàrdies i nombroses cabanes d'esclaus, els magatzems, les cledes de les ovelles i de les cabres i els edificis de la granja. Semblava una ciutat petita, vist de lluny, des dels turons àrids de l'oest, on no creixia res més que sàlvia, agram en mates disperses, bardissa i

herbes del desert. Fins i tot des d'una gran distància, a les planures de l'est, si s'aixecava la vista, es podia arribar a distingir la coberta d'or del Temple dels Déus Bessons, que centellejava i brillava a la base de les muntanyes, com un bri de mica en una paret rocosa.

El temple mateix era un cub de pedra enguixat, sense finestres, amb una porta i un porxo petits. Més ostentós, i segles més modern, el temple del Rei Déu s'aixecava un xic més avall, amb un pòrtic alt i una filera de columnes gruixudes i blanques acabades amb capitells pintats; aquestes columnes eren troncs massissos de cedre, que s'havien transportat en vaixell des de Hur-at-Hur, on hi ha boscos, i que vint esclaus s'havien esforçat a arrossegar d'un en un per les planes ermes de l'Indret. Seria només després d'haver vist la coberta d'or i les columnes lluminoses que un viatger que s'apropés des de l'est descobriria, encimbellat a la part superior del Turó de l'Indret, dominant-ho tot, lleonat i ruïnós com el desert mateix, el temple més antic de la seva raça: el Palau del Tron, immens i baix, amb parets apedaçades i una cúpula tirant a plana i mig ensorrada.

Darrere del Palau i envoltant el cim del turó es dreçava un mur formidable de pedra, construït sense morter i enrunat en molts punts. Dins el cercle emmurallat, diverses làpides negres de cinc o sis metres d'altura afloraven de la terra com dits colossals. Un cop l'ull s'hi fixava, era impossible no tornar a mirar-les. S'alçaven allà plenes de significat i, això no obstant, no hi havia manera de saber què significaven. Eren nou. Una estava dreta, les altres estaven més o menys inclinades, i dues havien caigut. Estaven cobertes de líquen gris i taronja, com tacades de pintura, totes menys una, nua i negra, que desprenia una lluïssor esmorteïda. Tenia un tacte llis, però a les altres, sota la crosta de líquen, es veien, o més aviat es palpaven amb els dits, unes talles imprecises: formes, senyals. Aquelles nou làpides eren les Tombes d'Atuan. Es deia que eren allí des dels temps dels primers homes, des de la creació de Terramar. Havien sigut

col·locades allà en la foscor, quan s'havien fet emergir les terres de les profunditats de l'oceà. Eren molt més antigues que els Reis Divins de Kargad, més antigues que els Déus Bessons, més antigues que la llum. Eren les tombes d'aquells qui governaven abans que existís el món dels homes, les tombes dels qui no tenien nom, i la que els servia tampoc no en tenia, de nom.

Ella no hi anava gaire sovint, i ningú més no trepitjava el lloc on s'alçaven les làpides, al cim del turó, dins del mur de pedra de darrere del Palau del Tron. Dues vegades l'any, coincidint amb la lluna plena més propera als equinoccis de primavera i de tardor, s'oferia un sacrifici davant el Tron; aleshores, ella sortia de la porta baixa del darrere del Palau amb un gran atuell de llautó desbordant de sang de cabra fumejant; d'aquesta sang, la meitat l'havia d'abocar al peu de la làpida negra que s'aguantava dreta i l'altra meitat, sobre una de les làpides caigudes, incrustades de terra pedrosa i embrutades per segles d'ofrenes de sang.

De tant en tant, l'Arha hi anava ben d'hora, al matí, i es passejava entre les Làpides, intentant desxifrar les protuberàncies i les incisions desdibuixades, que semblava que destacaven més amb l'angle planer de la llum matinal; o s'asseia i contemplava les muntanyes a l'oest i, més avall, els teulats i els murs de l'Indret, i observava els primers indicis d'activitat al voltant de la Casa Major i de la caserna dels guàrdies, i els ramats d'ovelles i de cabres que es dirigien a les pastures magres de vora el riu. No hi havia mai res a fer entre les Làpides. Hi anava només perquè li ho estava permès, perquè allí estava sola. Era un lloc depriment. Inclús en la torridesa del migdia de l'estiu desèrtic, s'hi percebia una mena de fredor. A vegades, el vent xiulava una mica entre les dues làpides més pròximes, que s'inclinaven l'una cap a l'altra com si s'expliquessin secrets. Però no s'explicaven cap secret.

Des del Mur de les Tombes, començava una altra muralla de pedra més baixa, que descrivia un semicercle llarg i irregular

a l'entorn del Turó de l'Indret i que, després, es perdia cap al nord, vers el riu. Més que protegir l'Indret, el partia en dos: en una banda, els temples i les cases de les sacerdotesses i dels guardes i, a l'altra, el quarter dels guàrdies i les cabanes dels esclaus, que conreaven la terra, portaven els ramats i s'encarregaven de collir plantes i fruits silvestres per a l'Indret. Cap d'ells no creuava mai la muralla, excepte els guàrdies, que en certes celebracions molt sagrades, acompanyats pels seus tamborers i trompistes, assistien a la processó de les sacerdotesses; però no entraven mai als portals dels temples. No hi havia cap altre home que posés els peus al recinte de l'Indret. En altres èpoques s'havien fet peregrinacions, reis i cabdills que havien arribat de les Quatre Terres per practicar-hi les seves devocions; el primer Rei Déu, un segle i mig enrere, hi havia anat per inaugurar els ritus del seu propi temple. Però ni tan sols ell havia pogut passejar-se entre les Làpides, i havia hagut de menjar i dormir fora de la muralla al voltant de l'Indret.

Era fàcil enfilem-se a la muralla ficant els dits dels peus per les fissures. La Devorada i una nena que es deia Penthe hi estaven assegudes una tarda de finals de primavera. Totes dues tenien dotze anys. Se suposava que havien de ser al teixidor de la Casa Major, en unes golfes de pedra enormes; se suposava que havien d'estar treballant als grans telers, sempre ordits amb llana avorrida i negra, teixint tela negra per als hàbits. S'havien escapolit per anar a beure a la font del pati i, llavors, l'Arha havia dit:

—Vine! —I havia menat l'altra nena turó avall, fent volta perquè no les poguessin veure des de la Casa Major, fins a la muralla. Ara seien al capdamunt, a tres metres d'altura, amb les cames nues penjant a la part de fora, esguardant les planures llises que es prolongaven sense fi cap a l'est i al nord.

—M'agradaria veure el mar —va dir la Penthe.

—Per què? —va preguntar-li l'Arha, mastegant una tija amarga que havia arrencat de la muralla. Aquella terra erma tot